

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	11
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLİM ETİĞİ

I. "ETİK" KAVRAMI	15
II. BİLİM ETİĞİ	17
A. Araştırma ve Yayın Etiği	20
B. Nitelikli Bir Bilimsel Seviyenin Önemi	21

İKİNCİ BÖLÜM

TEKRAR YAYIM (DUPLICATION)

I. TANIM	23
A. Tekrar Yayım ile Diğer Etik İhlaller Arasındaki Farklar	29
B. Tekrar Yayımın Etik İhlal Oluşturmadığı Durumlar	37
C. Tekrar Yayımın Bilimsel Araştırma Ortamına Verdiği Zararlar	42
D. Tekrar Yayımın Önlenmesine Yönelik Alınması Gereken Tedbirler	45
1. Yazarlar Tarafından Yerine Getirilmesi Gereken Yükümlülükler	46
2. Dergiler ve Editörler Tarafından Alınması Gereken Tedbirler	48
3. Hakemler Tarafından Alınması Gereken Tedbirler	51
4. Tekrar Yayım Tespit Edildiğinde Yapılması Gereken İşlemler.....	52
5. Tekrar Yayımın Yol Açacağı Hukuki ve Cezai Sorumluluklar	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**SAHTECİLİK**

I. TANIM.....	59
A. Sahtecilik ve Çarpıtma Olarak Nitelenebilecek Davranışlar	64
B. Sahte ve Çarpıtılmış Yayınların Sebep Olduğu Olumsuz Sonuçlar.....	70
C. Sahte ve Çarpıtılmış Yayınların Önlenmesinde Kişi ve Kuruluşlara Düşen Görevler	75
1. Yazarlar ve Bilimsel Kuruluşlar.....	75
2. Editörler ve Hakemler.....	79
3. Okuyucular.....	82
D. Sahte ve Çarpıtılmış Yayınların Önlenmesi İçin Alınabilecek İlave Tedbirler.....	83

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**DİLİMLEME**

I. TANIM.....	85
II. DİLİMLEMEYE BAŞVURULMASININ SEBEPLERİ.....	87
III. DİLİMLEMENİN TEKRAR YAYIN VE KENDİNDEN İNTİHALDEN AYRILMASI	87
IV. DİLİMLEME HER ZAMAN ETİĞE AYKIRI OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLİR Mİ?	92
V. DİLİMLEMENİN TESPİT EDİLMESİ.....	93
VI. KONUYLA İLGİLİ DİĞER İDARİ YARGI KARARLARI.....	94

BEŞİNCİ BÖLÜM**HAKSIZ YAZARLIK**

I. TANIM.....	105
II. ONURSAL YAZARLIK.....	107
III. KONUK YAZARLIK.....	111
IV. HAYALET YAZARLIK	113
V. ÜLKEMİZDEKİ HAKSIZ YAZARLIK UYGULAMALARI	116
A. Tez Yazarlarının veya Tez Danışmanlarının Adlarının Tezlerden Türetilen Yayınlarda Yer Verilmemesi.....	116

B. Yayında Adı Geçen Yazarların Fiziki Konumu	123
C. Yayının Künyesindeki Yazarların Adlarının Sıralaması.....	124
D. Armağan Yazarlık	127
VI. KONUyla İLGİLİ DİĞER İDARİ YARGI KARARLARI.....	129
SONUÇ	135
KAYNAKÇA	137

KISALTMALAR

AAPOR	: American Association for Public Opinion Research (Amerikan Kamuoyu Araştırma Derneđi)
ABD	: Amerika Birleřik Devletleri
ANKEM	: Antibiyotik ve Kemoterapi Derneđi
AYEK	: Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
BİM	: Bölge İdare Mahkemesi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
COPE	: Committee on Publication Ethics (Yayın Etiği Komitesi)
CRP	: C-reaktif protein
D.	: Daire
der.	: Derleyen
DMK	: Devlet Memurları Kanunu
DNA	: Deoksiribo nükleik asit
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
E.	: Esas
Ed.	: Editör
GATA	: Gülhane Askeri Tıp Akademisi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
ICMJE	: International Committee of Medical Journal Editors (Uluslararası Tıp Dergisi Editörler Komitesi)
Is.	: Issue (Sayı)
İDD	: İdari Dava Dairesi
İYUK	: İdari Yargılama Usulü Kanunu
İZÜ	: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
JMPT	: Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics (Manipülatif ve Fizyolojik Tedavi Dergisi)

K.	: Karar
KDK	: Kamu Denetçiliği Kurumu
m./md.	: madde
N.	: Number (Sayı)
No.	: Numara
ORI	: Office of Research Integrity (Araştırma Dürüstlük Ofisi)
OSTP	: Office of Science and Technology Policy (Bilim ve Teknoloji Politikaları Ofisi)
PCT	: Prokalsitonin
Ph. D.	: Doktor unvanı
Prof.	: Profesör
R.G.	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SAA	: Serum amiloid A
TL	: Türk Lirası
TÜBA	: Türkiye Bilimler Akademisi
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
ÜAK	: Üniversitelerarası Kurul
V./Vol.	: Volume (Cilt)
v.	: ve
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve sair
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

GİRİŞ

İnsanların hadiseleri kavrama merakı, onları henüz insanlık tarihinin başından itibaren sorular sormaya ve cevaplar bulmaya yönelmesini sağlamıştır. Hem bilmeye hem de izaha duyulan, eğilim ve gereksinim, yeni sorunları arttırarak devam ettirmiştir. Çözümlenen her sorun, yeni bir sorunun mevcudiyetini fark ettirmiş, bilmeye ve sorun çözmeye yönelik yöntemlerin denenmesini sağlamıştır. Bu itici güçle beraber, bilimsel araştırma ve dolayısıyla bilim doğmuş ve gelişmeye başlamıştır¹.

Bilimin kendisi, herkes tarafından kabul gören evrensel değerleri yaratacağını iddia ettiğinde; işin gereği olarak, bilimin yürütülmesini sağlayan normlar da, ahlaki değerlerin üzerinde bulunan bir yapıda bulunacak ve tüm insanlar tarafından kabul edilmiş olacaktır². Doğal olarak bu da bizi, etik ve bilim ilişkisine yönlendirir.

Bilimsel araştırmaların tabiatında devamlılık vardır. Dolayısıyla, evvelde yapılmış araştırmalardan haberdar olunmalıdır. Zira bilimsel araştırmalar, evvelde yapılan araştırmaların üzerine geliştirilir³. Etik davranmanın önemi, artık herhangi bir bağlam veya ortamda araştırma yürütmenin temel bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Bu, hem sanatlardaki hem de tabi ve beşeri bilimlerdeki araştırma yöntemleriyle ilgili birçok kitapta yer alan bir emirdir⁴. Yayın etiği, bilimsel dergilerin yayın süreci için geliştirilen davranış kuralları ve düzenleyici mekanizmasıdır. Amacı, daha yüksek standartlar ve bilimsel bütünlük oluşturmak ve sürdürmektir.

¹ Cumhur Ertekin, Nihat Berker, Aslıhan Tolun ve Dinçer Ülkü, *Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunları*, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2002, s. 9; Ecmel Yaşar, "Akademik İntihak, Nedenleri ve Çözüm Önerileri", *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, C. 1, S. 1 (2018), s. 35.

² Mehmet Toplu, "Bilim Etiği: İnternetin Bilim Etiği Üzerine Etkileri", *Türk Kütüphaneciliği*, C. 26, S. 4 (2012), s. 661.

³ Nazan Özenç Uçak ve Hatice Gülşen Birinci, "Bilimsel Etik ve İntihal", *Türk Kütüphaneciliği*, C. 22, S. 2 (2008), s. 188

⁴ Bruce Macfarlane, *Researching with Integrity, The Ethics of Academic Enquiry*, New York: Routledge, 2009, s. 1.